

Boken som tema

Litteraturlistor med tema för
förskola, F-2-klass och fritidshem
sammanställda av Lena Peterson och Christel Gross
vid biblioteken i Lindås, Långsjö och Vissefjärda

Det finns egentligen en bok för varje tillfälle i livet, för varje sammanhang, för varje fundering och varje frågeställning! Oavsett vilken plats man befinner sig på, vilken ålder man är i och vilken tid på dygnet det än är! Det har vi tagit fasta på och sammanställt temalistor med en rad förslag på böcker - mest bilderböcker men också faktaböcker, kapitelböcker, sagor, sånger och ramsor. Vårt val av olika tema har styrts upp av vilka frågor vi brukar få liksom av böckernas innehåll.

Läsglädjen står i centrum, men om man ska ange ett syfte så kan man tänka sig att temaläsning kan vara ett sätt att förnya eller fördjupa läsoplevelsorna, att skapa samtal och ge möjlighet till reflektion.

I våra temalistor möter ni välkända berättelser och sagor liksom en del nytt. Det som vi själva tyckt har varit viktigt och roligt är att böckerna ibland får en ny innebörd och ett nytt värde när de länkas samman på det här viset.

Med avsikt hamnar ibland en bok i listan vars koppling till de övriga kan kännas tveksam, men kanske den inte är vad den till en början synes vara?

Vår avsikt är att göra en del stickspår där en välkänd bok kan ses i ett lite annat perspektiv. Den kanske inte bara handlar om det man brukar se och betona...

Nedan presenterar vi några av de listor vi har sammanställt. Välj ett tema som ni vill jobba med och kontakta därefter oss så plockar vi ihop böckerna.

Flyg!

Över detta tema blev vi smått förvånade - så många böcker om att få luft under vingarna. Ska man tolka det som att människan i alla tider velat kunna flyga? Overkligheter blandas med konkreta vardagssituationer. Några böcker handlar rätt upp och ner om flygplan eller andra sätt att ta sig fram i luften, men de flesta har en dubbel innebörd. Kan man lära sig att flyga kan man också nå oanade höjder, detta går givetvis att överföra på vad helst som man ska försöka lära sig. Här kommer också in bra resonemang kring t ex vänskap, att inte vara som andra och människovärde. Antydningar och reflektioner som väcker djupare funderingar och nya tankebanor.

I regnbågens alla färger

Just böcker om våra olika färger kan vara roliga att läsa i en kombination som denna, de blir till en hel palett. Förutom att man lär sig de olika färgerna och nyanserna skapas av berättelserna nya inspirerande blandningar. Det är inte bara färgerna man kan prata om och själv pröva på att måla - böckerna är som färgpytsar - öppna locken, blanda och kludda, sätt färg på världen!

Vill man fördjupa sig kan man gå vidare kring bilder och deras innehåll och betydelse. Introducera konstnärers bilder i barnens värld. Barnen har betydligt bättre bildseende än vi vuxna, de är ännu oförstörda av de skrivna tecknens dominans.

Djungelliv

Här får vi möta alla exotiska djur - elefanter, leoparder, flodhästar, lejon, kameler... som lever på savann och stäpp, i djungel och regnskog. I faktaböckerna möter vi verkligheten, i sagoböckerna har djuren blivit förmänskligade, ett ytterst vanligt grepp för att berätta en historia, få fram tydliga karaktärer och betona något sedelärande. På med tropikhjälmarna, smyg över boksidorna och speja på de skygga och ståtliga djuren! Kanske vågar ni rent av slå läger för natten med lejonan rytande utanför tältduken?

654
38 2754
602

Siffror, räkning och tidens gång

Dessa böcker har siffror som gemensam nämnare. Allt möjligt som har med siffror att göra för små barn hittar man i dem. Här finns räknesor och –ramsor som är lätta att följa med i. Här kan man lära sig klockan och följa dygnets rytm. Tillsammans med Raffé, Alfons Åberg, Lilla Nollan, killingen, Mathias och Kotten kan de barn som börjat intressera sig för den enklaste matematiken, siffrors innebörd och klockans betydelse i våra liv få en inspirationskälla. Detta är böcker att läsa om igen, så många gånger att man tappar räkningen!

Malla, Benny och Lindbom – grisar i bilderbokens värld

Den här listan har delvis sin utgångspunkt i Björn Bergenholtz böcker om grisen Lindbom och hans spännande äventyr som förutom ren nöjesläsning ger en liten historiektion för dem som är mogna för det. Det finns gott om bilderböcker med grisar som "huvudpersoner", ofta skildrade som sympatiska och charmfulla, med människors fel och brister och med en stor portion personlighet. Det är lätt att falla för såväl den timida grisflickan Malla som den tuffe grispojken Benny.

Slott och koja – om arkitektur och bygga i stort och smått

En filt över bordet och genast har man byggt sin första koja! Här möter oss allehanda byggnader och tankar kring bygga - Vad är ett rum egentligen? Hur får det se ut? Vad måste ett hus ha för att kunna bli hus? Arkitektur kan tyckas som ett svårt ämne, men runtomkring oss har vi dagligen byggda rum och miljöer, skapade till synes mest av en slump eller väl uttänkta av en arkitekt. Här finns böcker att "bara" läsa och böcker som kan locka till egna byggen i stort och smått. Några av dem innehåller praktiska idéer och förslag om hur man kan bygga i förminskad skala tillsammans med barn – inspirerande! Kanske detta tema kan resultera i en liten utställning på biblioteket där små arkitekter och byggjobbare ställer ut.

Cirkus, tivoli och trolleri

Flyg i trapetserna, få sågsån mellan tårna, hissna på den snurrande karusellen, låt äggen hoppa ur hatten förvandlade till kaniner – allt är möjligt i böckernas värld!

I denna lista har vi samlat några böcker som kretsar kring magi, akrobatiska övningar och nöjesfält. Här får vi vara cirkuspublik men också vara med i själva manegen och när ridån har gått ner. Trollkonster möter oss ofta på cirkusen, men trollkarlarna stöter vi också på i en del andra miljöer – både i verkliga livet och i böckernas värld. Vi har plockat med en del böcker med tricks och trolleriknep. Dessa får man givetvis anpassa efter ålder. Men en del barn är sugna på att pröva och visar sig ha en viss fallenhet för det magiska.

EmBlö
GSAf

Rim men inte ramsor

För somliga barn finns i vissa perioder inget roligare än att lyssna extra noga efter ord som rimmar. Trots att de inte känner bokstäverna lyckas de byta ut och pussla ihop nya kombinationer som studsar på tungan och snubblar i luften och landar så fint i slutet av raden. Denna lista har vi avgränsat genom att bara ta med *sagor och berättelser* skrivna på rim.

Somliga barn tycker om ord som rimmar
De kan sitta och lyssna och fundera i timmar
Över orden som tillsammans förträffligt passar
Ungefär som kulor och strutar till färdiga glassar

Prinsessor

Böcker om prinsessor är otroligt attraktiva för i första hand flickor i en viss period. Här får vi möta många klassiska sagor och gestalter och på så vis bli bekanta med vår rika och betydelsefulla sagoskatt. Här finns alla givna ingredienser, givetvis prinsar, drakar, äventyr och förvecklingar, men också en del lite mer "feministiska" tankegångar - prinsessor med skinn på näsan, som vägrar följa av fäder och bröder utstakade vägar, som vågar lyssna till sitt hjärtas röst – då blir det prinsessromantik ändå men på tjejjers villkor. Låt prinsessandet blomma ut i sina fulla prinsessrosa och tyllskira prakt samtidigt som ni ser till att tjejerna kan ta plats i alla möjliga sammanhang! En favorit: *Riddaren utan namn*.

Bilar och annat på fyra hjul

När brummande och gasande upptar barnens lek och många funderingar och mycket prat gäller det som rullar och kör – passa då på att foga in böcker som handlar om alla dessa fordon. Vi som jobbar får begreppen utredda – vad är en hjullastare, hur byter man tändstift? – och barnen får ett vidgat språk kring något de ser och använder dagligen och som intresserar dem.

Vida världen

Visst är vi trygga och trivs i det vardagliga och hemtama. Men ibland väcks vår upptäckariver och reslust. Ut i vida världen vill vi färdas, vara med om äventyrligheter och möta allt som är annorlunda. Men så mitt i allt spännande och nytt smyger sig ett litet obehag tätt inpå oss - hemlängtan!

Böcker ger oss möjligheten att obehindrat flytta oss över jordklotet samtidigt som vi kan sitta lugnt uppkrupna i den bästa vrån här hemma. Ut och res! Och glöm inte att resan börjar på biblioteket!

I ide och bland blåbärsris – böcker om björnar och nallebjörnar

Sagornas nallar är många men deras genomgående drag känner vi så väl igen – låt också barnen bli bekanta med dessa blåbärsätande, vintersovande och lurviga varelser. I bilderböckerna är de oftast snälla och charmiga med problem snarlika våra egna. Vi möter också björnar i vår rika visskatt och i våra gamla härliga folksagor – listan kan göras lång. Välj och vraka!

Som hund och katt

I bilderböckernas värld finns det gott om färgstarka hund- och kattpersonligheter! Läs om dem du redan är bekant med eller lär känna några nya figurer. Vi har låtit dela upp listan, hundar för sig, katter för sig, för det vet ju alla att det är lätt att bli som hund och katt...

Klampe-Lampe, Trampe-Rampe och Uggel-Guggel - om troll i trolska skogar...

*Kom friska vindar och vädra ut
långöron, väldig haka och stornäsa!
kom västanväder och sopa bort
trollden från gråa berget*

Kanske det mest kända sagotrollet är det som hotar Bockarna Bruse. Här har vi buntat ihop ännu fler – bergtroll, tandtroll och bortbytingar. Kanske kan ni lyckas komma åt innehållet i trollkistan eller rent av trollets hjärta...

Utan text

Kan dessa böcker verkligen vara idealiska för språkutvecklingen? Absolut, säger vi, som här inte bara har samlat böcker helt utan text utan även böcker med några få rader och de där bilderna säger mer än texten. Låt dessa böcker inspirera till berättande och dramatiserande och eget skrivande - både osannolika sagor och trovärdiga skildringar liksom inlevelsefull lyrik.

Alfabetet är A och O - böcker om ABC, bokstäver, ord och läsning

ABC-boken hör till de första barnböckerna historiskt sett och ständigt kommer nya varianter kring dessa våra 29 fullkomligt oumbärliga tecken. Vi har gjort ett hopplock av böcker med både roliga ramsor och berättelser kring läsandets vedermödor. Ett perfekt urval böcker att ha i klassrummet när man fokuserar på alfabetet.

I stora mörka skogen

Om natten är den full med lömska ögon som betraktar, om dagen mossmjukt inbjudande. Vad skogen gömmer och vad skogen ger kan man läsa mer om här. Faktasprängt så det förslår, där mycket måste läsas och tolkas av oss vuxna, men också en rad härliga berättelser. Man ser nästan inte skogen för bara... böcker.

